

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง ทักษะของผู้บริโภคต่อฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ทักษะของผู้บริโภคต่อบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความรู้ ความเข้าใจ ความชอบพอหรือความรู้สึก และพฤติกรรมหรือแนวโน้มการแสดงออก การดำเนินการวิจัยเป็นแบบสำรวจ (Exploratory Research) โดยเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ทั้งนี้ข้อมูลปฐมภูมิใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้อยู่อาศัยอยู่บริเวณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 ราย โดยทำการแจกแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้ศึกษาทำการแจกแบบสอบถาม บริเวณหน้าร้านขายของชำ ร้านสะดวกซื้อทั่วไป ในบริเวณ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผลที่ได้จากการศึกษา ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะของผู้ศึกษาได้ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การนับถือศาสนา การเคยรับประทานอาหารเช้า และการเคยรับประทานอาหารเช้าสำเร็จรูป

ข้อมูลทั่วไปพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงร้อยละ 59.70 เป็นเพศชาย ร้อยละ 40.30 ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 30.80 รองลงมาได้แก่ อายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 28.20 และ 40-49 ปี ร้อยละ 20.70 ตามลำดับ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 90.00 รองลงมาได้แก่ ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 10.70 และศาสนาอิสลาม ร้อยละ 0.30 ส่วนใหญ่ทำงานเป็นพนักงานเอกชน ร้อยละ 43.00 รองลงมา ได้แก่ รับราชการ ร้อยละ 19.00 และ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 13.50 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 63.30 รองลงมา ได้แก่ ปริญญาโทหรือมากกว่า ร้อยละ 11.30 และ ระดับอนุปริญญา ร้อยละ 11.00 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีระดับรายได้ช่วงระหว่าง 10,000 – 19,999 บาท ร้อยละ 43.80 รองลงมาได้แก่ น้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 40.00 และช่วง 20,000 – 29,999 บาท ร้อยละ 13.20 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 53.20 รองลงมาได้แก่ โสด ร้อยละ 45.40 และ หม้าย/หย่าร้าง ร้อยละ 1.40 ส่วนใหญ่เคยรับประทานอาหารเช้า ร้อยละ 94.25 และไม่เคยรับประทานอาหารเช้าร้อยละ 5.75 และส่วนใหญ่เคยรับประทานอาหารเช้าสำเร็จรูป ร้อยละ 83.50 และไม่เคยรับประทานอาหารเช้าสำเร็จรูปร้อยละ 16.50

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริโภคต่อฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ด้านความรู้ความเข้าใจ

จากผลการศึกษาพบว่า แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป จาก ป้ายโฆษณามากที่สุด ร้อยละ 19.00 รองลงมา ได้แก่ โทรทัศน์ ร้อยละ 17.80 และจากการแนะนำจากคนรู้จัก ร้อยละ 16.10 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบถูกในประเด็น ถ้าผลิตภัณฑ์นั้นแสดงฉลากผลิตภัณฑ์แฉแสดงว่า ไม่มีส่วนประกอบที่เป็นเนื้อสัตว์ ร้อยละ 84.00 รองลงมาได้แก่ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปทุกชนิดต้องมีการแสดงฉลากผลิตภัณฑ์แฉ ร้อยละ 61.50 โดยผล

การศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน พบว่าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจมาก ร้อยละ 59.50 และเป็นกลุ่มผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย ร้อยละ 40.50 โดยกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจมากส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุน้อยกว่า 30 ปี อาชีพพนักงานเอกชน โดยมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีรายได้ไม่น้อยกว่า 20,000 บาท ส่วนกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจน้อย ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง อายุ 50 ปีขึ้นไป ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชน ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้น้อยกว่า 20,000 บาท

ด้านความคิดเห็น

จากผลการศึกษาพบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งแจกแจงได้ดังนี้

ทัศนคติต่อ ฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.39) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมาก คือ ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เรามั่นใจว่าผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปดังกล่าวเป็นผลิตภัณฑ์แท้จริง (ค่าเฉลี่ย 4.49) ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ช่วยให้ได้สินค้าตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.48) ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจซื้อสินค้า (ค่าเฉลี่ย 4.34) และฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มีประโยชน์สำหรับทุกคน (ค่าเฉลี่ย 4.23)

ทัศนคติในการนำเอาฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป มาใช้ประโยชน์ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป มาใช้ประโยชน์ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมาก คือ การสังเกตฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เลือกซื้อ สินค้าถูกต้องตามความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.34) การสังเกตฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เข้าใจคุณสมบัติของตัวสินค้ามากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.34) การดูฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปช่วยให้สามารถเปรียบเทียบสินค้าก่อนเลือกซื้อได้ (ค่าเฉลี่ย 4.21) และการสังเกตฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป บนสินค้าเป็นการกระทำที่ไม่เสียเวลาเปล่า (ค่าเฉลี่ย 3.65)

ทัศนคติต่อผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป ในประเด็นอื่น ๆ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป ในประเด็นอื่น ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.09) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมาก อาหารเจสำเร็จรูปทุกชนิดควรมีฉลาก

เจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป (ค่าเฉลี่ย 4.50) ควรนำเอาฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มาใช้ในการโฆษณา (ค่าเฉลี่ย 4.05) ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มีความน่าเชื่อถือ (ค่าเฉลี่ย 4.03) และฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ไม่ได้เป็นเพียงการกล่าวอ้างเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 3.78)

สำหรับผลการศึกษากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับอาหารเจและฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปต่ำโดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งแจกแจงได้ดังนี้

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปด้านคุณประโยชน์ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.42) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุด คือ ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เรามั่นใจว่าผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปดังกล่าวเป็นผลิตภัณฑ์เจจริง (ค่าเฉลี่ย 4.56) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากได้แก่ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ช่วยให้ได้รับสินค้าตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.48) ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มีประโยชน์สำหรับทุกคน (ค่าเฉลี่ย 4.40) และฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจซื้อสินค้า (ค่าเฉลี่ย 4.25)

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปมาใช้ประโยชน์ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมาก คือ การสังเกตฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เลือกซื้อ สินค้าถูกต้องตามความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.32) การสังเกตฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เข้าใจคุณสมบัติของตัวสินค้ามากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.23) การดูฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ช่วยทำให้สามารถเปรียบเทียบสินค้าก่อนเลือกซื้อได้ (ค่าเฉลี่ย 4.06) ส่วนปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยน้อยได้แก่ การสังเกตฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป บนสินค้าไม่เป็นการกระทำที่เสียเวลาเปล่า (ค่าเฉลี่ย 2.77)

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป ในประเด็นอื่น ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.86) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุด คือ อาหารเจสำเร็จรูปทุกชนิดควรมีฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป (ค่าเฉลี่ย 4.59) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมาก ได้แก่ ควรนำเอาฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มาใช้ในการโฆษณา (ค่าเฉลี่ย 3.81) ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มีความน่าเชื่อถือ (ค่าเฉลี่ย 3.77) และปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยน้อย คือ ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ไม่ได้เป็นเพียงการกล่าวอ้างเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 3.28)

สำหรับผลการศึกษากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับความรู้เกี่ยวกับอาหารเจและ
ฉลาดผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปสูง โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งแจกแจงได้ดังนี้

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวฉลาดผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปด้าน
คุณประโยชน์ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.35) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็น
ด้วยมาก คือ ฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ช่วยให้ได้สินค้าตรงกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ย
4.47) ฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เรามั่นใจว่าผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปดังกล่าวเป็น
ผลิตภัณฑ์แท้จริง (ค่าเฉลี่ย 4.44) ฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เป็นองค์ประกอบในการ
ตัดสินใจซื้อสินค้า (ค่าเฉลี่ย 4.37) และฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มีประโยชน์สำหรับทุก
คน (ค่าเฉลี่ย 4.10)

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำฉลาดผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป
มาใช้ประโยชน์ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.23) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็น
ด้วยมาก คือ การสังเกตฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เลือกซื้อ สินค้าถูกต้องตามความ
ต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.47) การดูฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ช่วยทำให้สามารถเปรียบเทียบ
สินค้านอกเลือกซื้อได้ (ค่าเฉลี่ย 4.29) การสังเกตฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เข้าใจ
คุณสมบัติของตัวสินค้ามากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.19) และการสังเกตฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป
บนสินค้าเป็นการกระทำที่ไม่เสียเวลาเปล่า (ค่าเฉลี่ย 3.97)

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการฉลาดผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป ใน
ประเด็นอื่น ๆ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.17) ปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็น
ด้วยมาก อาหารเจสำเร็จรูปทุกชนิดควรมีฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป (ค่าเฉลี่ย 4.44) ควร
นำเอาฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มาใช้ในการโฆษณา (ค่าเฉลี่ย 4.19) ฉลาดเจบน
ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มีความน่าเชื่อถือ (ค่าเฉลี่ย 4.09) และฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป
ไม่ได้เป็นเพียงการกล่าวอ้างเท่านั้น (ค่าเฉลี่ย 3.95)

ด้านพฤติกรรมและแนวโน้มการแสดงออก

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความถี่ในการซื้อผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป
มารับประทาน โดยส่วนใหญ่มีการซื้อผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปมารับประทาน อาทิตย์ละครั้ง
ร้อยละ 36.00 รองลงมาได้แก่ เดือนละครั้ง ร้อยละ 24.75 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่
ตัดสินใจที่จะซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเจ ถ้าผลิตภัณฑ์อาหารเจที่พบมีฉลาดเจบนผลิตภัณฑ์

สำเร็จรูป ร้อยละ 81.80 และจะตัดสินใจไม่ซื้อ ร้อยละ 18.20 ส่วนในประเด็นที่ว่า ถ้าหากท่านอยากจะทำอาหารเจสำเร็จรูปมารับประทาน ท่านต้องตรวจสอบฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จะดูทุกครั้งมากที่สุด ร้อยละ 73.30 รองลงมาได้แก่ ดูบางครั้ง ร้อยละ 22.30 และ ไม่ดูเลย ร้อยละ 4.40 ในประเด็นที่ว่า ถ้าท่านทราบว่ามีผลิตภัณฑ์อาหารดังกล่าวเป็นอาหารเจแต่ทางผู้ผลิตยังไม่มีการใส่ฉลากผลิตภัณฑ์ เจสำเร็จรูปลงไปบนฉลาก ท่านจะซื้อหรือไม่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม จะตัดสินใจไม่ซื้อมากที่สุด ร้อยละ 46.20 รองลงมาได้แก่ ไม่แน่ใจ ร้อยละ 37.50 และ ซื้อ ร้อยละ 16.30 ในประเด็นที่ว่า ถ้าหากท่านอยากจะทำผลิตภัณฑ์อาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายมารับประทาน ท่านคิดว่า ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปมีผลต่อการซื้อของท่านหรือไม่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีผลต่อการซื้อมากที่สุด ร้อยละ 68.40 รองลงมาได้แก่ ไม่มีผล ร้อยละ 27.30 และ ไม่แน่ใจ ร้อยละ 4.30 ในประเด็นที่ว่า ถ้าท่านรู้จักกับผู้ที่ต้องการซื้อผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปท่านจะแนะนำเรื่องฉลากผลิตภัณฑ์เจบนผลิตภัณฑ์ให้แก่บุคคลดังกล่าวหรือไม่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ตัดสินใจแนะนำมากที่สุด ร้อยละ 71.00 รองลงมาได้แก่ ไม่แน่ใจ ร้อยละ 16.00 และ ไม่แนะนำ ร้อยละ 13.00

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฉลากผลิตภัณฑ์อาหารเจสำเร็จรูป ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านทัศนคติเกี่ยวกับฉลากผลิตภัณฑ์อาหารเจสำเร็จรูป และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้านพฤติกรรมและการแสดงออกต่อฉลากผลิตภัณฑ์อาหารเจสำเร็จรูป

การวิเคราะห์กลุ่มย่อยของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติโดยเฉลี่ยต่อฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป จำแนกระหว่างกลุ่มผู้ที่มีความรู้มากและกลุ่มผู้ที่มีความรู้น้อย พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติ โดยมีรายละเอียดย่อยดังนี้ ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับ ฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปด้านคุณประโยชน์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรายชื่อพบว่าความคิดเห็นที่ว่า ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มีประโยชน์สำหรับทุกคน และฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เรามั่นใจว่าผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปดังกล่าวเป็นผลิตภัณฑ์เจจริง มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความคิดเห็นที่ว่าฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ช่วยให้ได้สินค้าตรงกับความต้องการ และฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจซื้อสินค้า ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับ การนำ ฉลาก

ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มาใช้ประโยชน์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรายข้อพบว่าความคิดเห็นที่ว่า การสังเกตฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป บนสินค้าเป็นการกระทำที่ไม่เสียเวลาเปล่า การดูฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ช่วยทำให้สามารถเปรียบเทียบสินค้าก่อนเลือกซื้อได้ และการสังเกตฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เลือกซื้อ สินค้าถูกต้องตามความต้องการ มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความคิดเห็นที่ว่า การสังเกตฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เข้าใจคุณสมบัติของตัวสินค้ามากขึ้น ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับ การนำ ฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ประเด็นอื่น ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรายข้อพบว่าความคิดเห็นที่ว่า อาหารสำเร็จรูปทุกชนิดควรมีฉลากเจบนผลิตภัณฑ์ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ไม่ได้เป็นเพียงการกล่าวอ้างเท่านั้น และควรนำเอา ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มาใช้ในการโฆษณา มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความคิดเห็นที่ว่าฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มีความน่าเชื่อถือ ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

การวิเคราะห์กลุ่มย่อยของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปในประเด็นต่างๆ จำแนกระหว่างกลุ่มผู้ที่มีความรู้มากและกลุ่มผู้ที่มีความรู้น้อย มีดังนี้

พบว่าความถี่ในการซื้อผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปมารับประทานขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามความรู้ความเข้าใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยทั้งสองกลุ่มจะซื้อผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปมารับประทาน โดยมีความถี่เดือนละครั้งมากที่สุด โดยกลุ่มที่มีระดับความรู้ความเข้าใจน้อย ร้อยละ 40.12 ส่วนกลุ่มที่มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก ร้อยละ 33.20

พบว่าประเด็นที่ว่า ถ้าผลิตภัณฑ์อาหารที่ท่านพบนั้นมีฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ท่านจะซื้อ / บริโภคหรือไม่ ไม่ขึ้นกับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามความรู้ความเข้าใจ

พบว่าประเด็นที่ว่า ถ้าหากท่านอยากจะซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทาน ท่านต้องตรวจดูฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามความรู้ความเข้าใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยทั้งสองกลุ่มดูฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปทุกครั้ง โดยกลุ่มที่มีระดับความรู้ความเข้าใจน้อย ร้อยละ 62.96 ส่วนกลุ่มที่มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก ร้อยละ 80.25

พบว่าประเด็นที่ว่า ถ้าท่านทราบว่าผลิตภัณฑ์อาหารดังกล่าวเป็นอาหารเจแต่ทางผู้ผลิตยังไม่มีการใส่ฉลากผลิตภัณฑ์ สำเร็จรูปลงไปบนฉลาก ท่านจะซื้อหรือไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่ม

ผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามความรู้ความเข้าใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยทั้งสองกลุ่มจะตัดสินใจไม่ซื้อ มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีระดับความรู้ความเข้าใจน้อย ร้อยละ 69.75 ส่วนกลุ่มที่มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก ร้อยละ 54.62

พบว่าประเด็นที่ว่า ถ้าหากท่านอยากจะซื้อผลิตภัณฑ์อาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายมารับประทาน ท่านคิดว่า ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปมีผลต่อการซื้อของท่านหรือไม่ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามความรู้ความเข้าใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยทั้งสองกลุ่มจะตัดสินใจซื้อ มากที่สุด โดยกลุ่มที่มีระดับความรู้ความเข้าใจน้อย ร้อยละ 64.20 ส่วนกลุ่มที่มีระดับความรู้ความเข้าใจมาก ร้อยละ 71.43

พบว่าประเด็นที่ว่า ถ้าท่านรู้จักกับผู้ที่ต้องการซื้อผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปท่านจะแนะนำเรื่องฉลากผลิตภัณฑ์เจบนผลิตภัณฑ์ให้แก่บุคคลดังกล่าวหรือไม่ ไม่ขึ้นกับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งตามความรู้ความเข้าใจ

อภิปรายผลการศึกษา

การอภิปรายผลการศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบการอภิปรายผล โดยเปรียบเทียบกับผลการศึกษาที่ได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุต่ำกว่า 30 ปี โดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ทำงานเป็นพนักงานเอกชน มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีระดับรายได้ช่วงระหว่าง 10,000 – 19,999 บาท มีสถานภาพสมรส ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยรับประทานอาหารเจ และเคยรับประทานอาหารเจสำเร็จรูปคล้ายคลึงกับผลการศึกษาของ รัชดาภรณ์ เสนางาม (2544) ที่ศึกษา เรื่องความรู้และบริโภคนิสัยของผู้ที่รับประทานอาหารเจในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุต่ำกว่า 30 ปี โดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี

ทัศนคติของผู้บริโภคต่อฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ด้านความรู้ความเข้าใจ

จากการศึกษาพบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับอาหารเจ และฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปในระดับปานกลาง เนื่องด้วยอาจเพราะการประชาสัมพันธ์ การส่งเสริม กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารเจ ยังมีไม่มากนัก ซึ่งมักจะนิยมเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ จึงทำให้ผู้ซื้อและผู้บริโภคไม่ได้รับข้อมูลเต็มที่ และจากข้อมูลยังพบว่า เพศหญิงส่วนใหญ่มีความรู้มากกว่าเพศชายในเรื่องอาหารเจและฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เนื่องด้วยอาจด้วยเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะดูแลสุขภาพมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัชดาภรณ์ เสนางาม (2544) ที่ศึกษา เรื่องความรู้และบริโภคนิสัยของผู้ที่รับประทานอาหารเจในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารเจในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงที่มีความรู้เกี่ยวกับอาหารเจมากกว่า

ด้านความคิดเห็น

จากผลการศึกษาพบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ถึงแม้ว่าด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งแจกแจงได้ดังนี้

ด้านคุณประโยชน์

จากความคิดเห็นต่อฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปด้านคุณประโยชน์ พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องด้วยผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้อยู่แล้วว่าการรับประทานอาหารเจเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งความคิดเห็นต่อฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปด้านคุณประโยชน์ โดยรวมนั้นพบว่าไม่มีความแตกต่าง กันทางสถิติระหว่างกลุ่มที่มีความรู้มากและความรู้น้อย

ด้านการนำ ฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป มาใช้ประโยชน์

จากความคิดเห็นต่อ ฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปในการนำ มาใช้ประโยชน์ พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมาก คือ การสังเกตฉลากเจบน

ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เลือกซื้อ สินค้าถูกต้องตามความต้องการ ซึ่งคล้ายคลึงกับผล การศึกษาของ สุจินณา ศักดิ์ถาวร (2545) ที่ศึกษาเรื่อง ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับฉลาก โฆษณาการของครู โรงเรียนประจำจังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความ คิดเห็นต่อการสังเกตฉลากโฆษณาการบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ทำให้เลือกซื้อ สินค้าถูกต้องตาม ความต้องการของผู้บริโภค ในระดับมาก อยู่ที่ร้อยละ 4.24 และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับระหว่าง กลุ่มพบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติ

ประเด็นอื่น ๆ

จากความคิดเห็นต่อฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ในประเด็นอื่น ๆ พบว่ามีค่าเฉลี่ย รวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมาก คือ อาหารสำเร็จรูปทุกชนิดควรมี ฉลากเจบนผลิตภัณฑ์ ซึ่งคล้ายคลึงกับผลการศึกษาของ สุจินณา ศักดิ์ถาวร (2545) ที่ศึกษา เรื่อง ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับฉลาก โฆษณาการของครู โรงเรียนประจำจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อประเด็นที่ว่า ผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปทุกชนิด ควรแสดงฉลากโฆษณาการ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 4.73 และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับระหว่าง กลุ่มที่มีความรู้มากและความรู้น้อยพบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติ

ด้านพฤติกรรมและแนวโน้มการแสดงออก

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามนั้นไม่มีพฤติกรรมที่จะซื้อผลิตภัณฑ์อาหารเจและอาหารที่มี ประโยชน์ต่อร่างกายดังกล่าว หากพบว่ามีการแสดงฉลากเจสำเร็จรูปบนผลิตภัณฑ์โดยสาเหตุ โดยตรงคือการที่ฉลากทำให้รู้ได้ว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นอาหารเจจริง ๆ และมั่นใจในการ ผลิต อีกทั้งเชื่อมโยงกับความคิดที่ว่าผลิตภัณฑ์เจเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ และจะพบได้ว่า สาเหตุที่ผู้ซื้อและผู้บริโภคอีกส่วนที่ไม่ต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ถึงแม้ว่าจะมีการแสดงฉลากเจ สำเร็จรูปบนผลิตภัณฑ์ เนื่องด้วยสาเหตุส่วนใหญ่ที่ว่า ผู้ซื้อและผู้บริโภคไม่มีความจำเป็นและ ไม่มีความต้องการที่ต้องรับประทานเจ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าฉลากเจสำเร็จรูปนี้มีความสำคัญ กับผู้ที่ต้องการรับประทานอาหารเจหรือผู้ที่มีความต้องการอาหารที่ช่วยสร้างเสริมหรือมี ประโยชน์ต่อสุขภาพซึ่งคล้ายคลึงกับผลการศึกษาของ ชลิลักษณ์ สุทธิภักดี (2549) ที่ศึกษา เรื่องทัศนคติที่มีต่อฉลากโฆษณาการของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จะตัดสินใจไม่ซื้ออาหารที่ไม่มีฉลากโฆษณาการ แต่ขัดแย้งใน

ประเด็นเรื่องการตรวจคุณภาพโภชนาการบนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ก่อนซื้อ ซึ่งพบว่าตรวจดู บางครั้ง

ข้อค้นพบ

1. ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งกลุ่มที่มีความรู้มากและความรู้น้อยมีทัศนคติต่อฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปอยู่ไปในทางบวก โดยถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากและให้ความสนใจต่อฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปเมื่อเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ โดยกลุ่มที่มีความรู้มากจะให้ความสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีความรู้น้อย
2. อายุ และการศึกษา มีผลต่อความรู้ความเข้าใจต่อผลิตภัณฑ์และฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป โดยกลุ่มผู้ที่มีความรู้น้อยมีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีอายุมากและมีระดับการศึกษาไม่สูง ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีความรู้มากมีแนวโน้มเป็นผู้ที่มีอายุน้อยและมีระดับการศึกษาสูง
3. โดยปกติฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค โดยผู้บริโภคจะให้ความสำคัญต่อฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป แต่ตัวฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจะไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทั้งหมดของผู้บริโภค หากในขณะนั้นผู้บริโภคไม่มีความจำเป็นหรือต้องการที่จะรับประทานอาหารเจ

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริโภคควรมีความตื่นตัวในการสังเกตรายละเอียดและข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ให้มากขึ้นก่อนซื้อสินค้าบริโภคเพื่อที่จะทำให้สามารถเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้ตรงกับความต้องการ ซึ่งรายละเอียดอื่นนอกเหนือจากฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ที่ปรากฏอยู่บนบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ ฉลากโภชนาการ เครื่องหมายรับรองคุณภาพ อย. เครื่องหมายฮาลาล เป็นต้น
2. จากผลการศึกษาได้พบว่าฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปมีผลต่อการซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่มีความต้องการเลือกซื้อสินค้าประเภทอาหารเจ ดังนั้น ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ดังกล่าวควรที่แสดงฉลากผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปให้แก่ผลิตภัณฑ์ โดยควรที่จะแสดงให้ชัดเจนและพบเห็นได้ง่าย

3. ผู้บริโภคควรทำการแจ้งข้อมูลแก่หน่วยงานคุ้มครองผู้บริโภค หากพบว่าผลิตภัณฑ์ใดๆมีการแสดงฉลากผลิตภัณฑ์เจตสำเร็จรูปแต่ตัวผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่ใช่ผลิตภัณฑ์เจริง เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิของตนเองจากการโฆษณาที่ไม่เป็นธรรมของผู้ผลิต หากทุกฝ่ายให้ความร่วมมือจริงการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับอาหารเจก็จะน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และแสดงข้อมูลตามความเป็นจริง ไม่หลอกลวงผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคต่อฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปของผู้บริโภคกลุ่มอื่น ๆ เนื่องด้วยงานวิจัยเกี่ยวกับฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปเป็นการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับผู้บริโภคทั่วประเทศ อีกทั้งควรทำการศึกษาเจาะจงไปกับกลุ่มที่ทำการรับประทานเป็นประจำเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูป ในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม
2. ศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคในกลุ่มของผู้ที่รักสุขภาพเพื่อที่ว่าทำให้ได้กลุ่มข้อมูลเฉพาะกลุ่ม สามารถนำมาเปรียบเทียบกับการศึกษาครั้งนี้ว่าระหว่างบุคคลทั่วไปกับผู้รักสุขภาพมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติต่อฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปแตกต่างกันอย่างไร
3. ศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับฉลากผลิตภัณฑ์เจสำเร็จรูปในสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งเนื่องด้วยในแต่ละประเภทของผลิตภัณฑ์ผู้ซื้อและผู้บริโภคย่อมมีทัศนคติในการเลือกซื้อและตัดสินใจที่แตกต่างกัน